

Møte med smertepasienten i spesialisthelsetjenesten

Heidi Trydal
Psykologspesialist,
Avdeling for smerte og sammensatte symptomlidelser
Universitetslektor, NKSL / NTNU

Agenda

- Min rolle som psykolog ved behandling av smerte
- Hvem er smertepasienten?
- Psykologisk smertebehandling

Avdeling for smerte og sammensatte symptomlidelser

- Tverrfaglig smerteklinikk
- Leger med forskjellige spesialiteter innen anestesi, allmenmedisin, indremedisin, fysikalsk medisin m.m.
- Psykologer med forskjellige spesialiteter innen klinisk psykologi
- Fysioterapeuter med spesialitet innen manuellterapi og psykomotorisk fysioterapi
- Spesialsykepleiere

3

Psykolog på Smertesenteret

- Å Introdusere meg som ”smertepsykolog”
- Hva kan jeg bidra med?
- økt livskvalitet og funksjon + redusert smerte

Når er det indikasjon mestringshjelp?

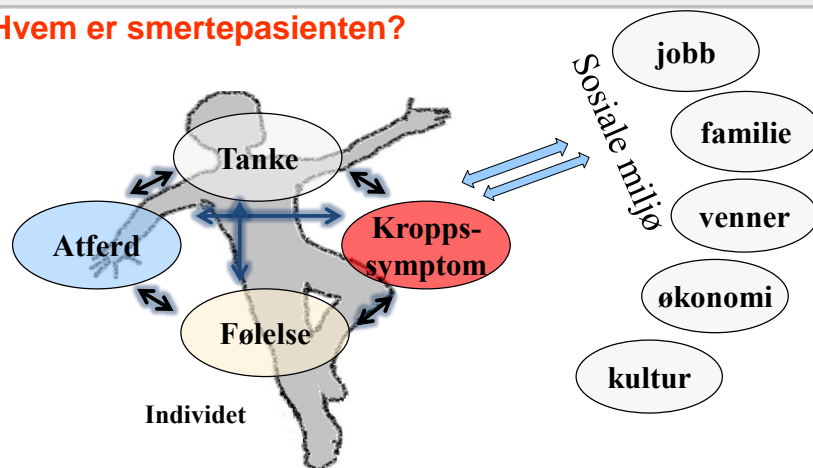
1. Hvordan påvirker smertene daglig funksjon og livskvalitet?
  - Finne muligheter for å gradvis regulere og øke funksjon og livskvalitet
2. Har pasienten fått psykiske symptomer som følge av smertene?
  - Får pasienten pr i dag utslag på psykopatologiske screeninger?

Stress

- Høy grad av stress i livet nå?
  - Har det vært høy grad av stress eller psykisk belastning tidligere?
3. Viser pasienten tilgjengelighet ifht å jobbe med psykologiske mekanismer?
    - Ønske om **endring**

5

Hvem er smertepasienten?

”Å sitte fast i det vonde”
- utvikling/opprettholdelse av langvarig smerte

”Jeg vil fortsette livet igjen når smertene er borte”

– livet blir satt på vent –

”value illness”

Psykologisk smertebehandling

Basert på oversiktsartikkel av Kerns, Sellinger & Goodin, (2011) og Mark Jensen (2011)

- Tilnæringer basert på selvregulering
  - Biofeedback
  - Avspenningsøvelser
  - Hypnoterapi
  - Mindfulness
- Atferdsterapeutisk og kognitiv tilnærming
  - 1. generasjons kognitiv terapi
    - Operant betingning
    - Graded exposure in vivo
  - 2. generasjons kognitiv terapi
    - Kognitiv atferdsterapi
    - Fear-avoidance
  - 3. generasjons kognitiv terapi
    - ACT (acceptance and commitment therapy)
  - Motiverende intervju
- I tillegg: Intensiv psykodynamisk korttidsterapi

Viktig info til pasienten!!

- psyko(somatikk)edukasjon -

- Å produsere naturlig smertestillende:
avspenning, positiv / konstruktiv tenkning, distraksjon med lystbetont aktivitet, trening – fokus på andre ting enn smerte og det som er ubehagelig – følge viktige verdier i livet

Smertemodulering

- *Pain Gate Theory, 1965, Melzack and Wall*

Å forklare smertemekanismer

Her skjer det en aktivitet i hjernen som gjør at det kjennes vondt

Hvordan kan den grønne pila påvirkes?

tanker, følelser, interesser

Her skjer det noe som påvirker signalet nedover

Den grønne pila kan øke eller redusere signalene til hjernen

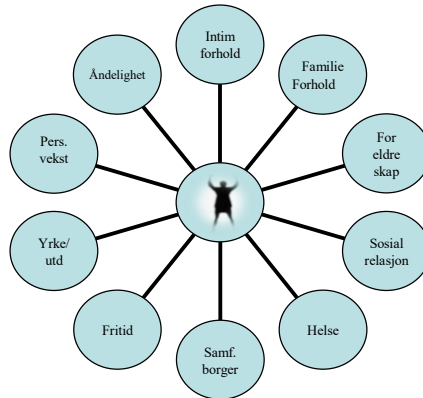
Her går signalene opp til hjernen

Her kjenner du at det gjør vondt

VERDIER

Aksept basert modell

Å mestre smerte

- Distraksjon ved smertefulle prosedyrer som er kortvarige
- **Aksept** ved langvarige smertefulle tilstander
  - Handler om å skifte fokus, ikke å distrahere
  - Utsette seg for ”det som er vondt” med samtidig målrettet fokus mot verdiområder

Snakker kroppen sant?

- Kroppen snakker sant i betydningen av at noe er galt...
- Det gale eller vonde finnes ikke nødvendigvis på det stedet smerten viser seg, eller der pasienten viser oss at det er...

Tidligere erfaringer og kontekst spiller inn

“You can't stop the waves, but you can learn to surf”
(Jon Kabat – Zinn)

